

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhaja vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 206.

V Ljubljani, v ponedeljek 9. septembra 1901.

Letnik XXIX.

Volivno gibanje.

Pozor na liberalne spletke!

V zadnjem hipu, tik pred volitvijo ali pri volitvi sami, bodo liberalci po svoji navadi poskušali razne sleparije.

Posebno priljubljena je liberalcem zvižajača, da brzojavljajo od enega volišča na drugo, da je katoliško-narodni kandidat odstopil ali umrl itd. Brzjavkam eventuelno pridevajo fingirane podpise, da bi prevarali naše može.

Somišljeniki, držite se enega pravca in nobena liberalna spletkar, če še tako prekanjena, ne bode imela vspeha: Volite mirno katol.-narodne kandidate, naj se prigodi, kar hoče, in če dobivate katerekoli vesti od kogarkoli. Vi ostanite pri svojem in volite katoliško narodne kandidate. Ne glejte na nič, ne poslušajte ničesar in nikogar — volite tako, kakor vam priporoča katoliško-narodna stranka. Potem nobena sleparija ne more imeti vspeha!

V boj za narod!

(Iz govora dr. Kreka.)

Boj se bojuje na slovenski zemlji, boj za liberalizem in proti liberalizmu. Liberalci slovenski hote z vsemi silami napraviti slovensko ljudstvo pristopno liberalizmu. Pri tem njihovem trudu reži se jim tisti, ki vodi, odkar svet obstoji, boj proti Bogu.

Posebno „sredstvo“ imajo liberalci v tem, da vpijejo na „farško“ bisago. A jaz trdim, da pri nobeni stranki ni treba toliko požrtvovalnosti, kot pri naši. Pri nas ni dober vsak, ki zna samo jezen bit, pri nas se mora znati tudi jezo krotiti, pri nas ne zadodšča samo zabavljanje, mi hočemo pri človeku polno prepričanje, ki mora prevesti celega človeka od nog do glave. In v tem prepričanju lahko povemo liberalcem, da je njih boj lažnjiv, kajti katoliška vera, ki je izobrazila naše kraje, da bi ta imela kaj takih nauk, ki bi bili ljudem v škodo?

Proti duhovniški moči se bore, pravijo liberalci, in vendar vsak ve, da ima skoro

vsak pes več postavnega varstva, nego duhovnik, in ni ga skoro tako grdega podtikanja, da bi se ga ne smelo metaati na duhovniške rame. Psotka „far“ je že nobel napram drugim psotkam, katere lete iz ust pisarjev, ki se niso nič učili, na slovenskega duhovnika. In vendar smo vsi slovenski duhovniki prišli iz našega ljudstva. Ali nismo mi kmečki sinovi, ki čutimo z ljudstvom? Liberalci divjajo proti duhovnikom, ker hote mlade može ustrašiti, da bi se ne posvetili duhovniškemu stanu, ki je toli preganjan. Liberalci hote, da bi naše ljudstvo pogrešalo duhovniške pomoči, oni hote, da bi z gonjo proti duhovniškemu stanu odbili mlade može proč od duhovniškega stanu, oni hočejo, da bi prišli časi, ko bi vsled te gonje naše ljudstvo težko dobilo duhovnika. A mi pravimo: Ljudstvo bimoralno zatajiti svoje lastne sinove, ako bi nas zatajilo. Naše ljudstvo je nerazdružno združeno s cerkvijo in svojimi duhovniki.

„Svobodo“ hočemo, kriče na vsa usta naši nasprotniki. Svobodo hočemo tudi mi, svobodo našim shodom, svobodo našemu ljudstvu. Svobodo privoščimo liberalcem, zase pa tudi zahtevamo svobodo, da se do zadnjega moža zberemo okolu svoje zastave. In ko bomo mi in nasprotniki tako razdeljeni na dva tabora — tedaj pa pričnimo veselo vojsko. In videli bomo, koliko našega ljudstva se bode zbralo okolu droga, na katerem visi „svobodna misel“, in koliko okolu zastave, na kateri se blišči — znamenje križa. Tudi izobraženstvo, ako bi smelo delati, kakor samo misli, bilo bi z malimi izjemami vse na naši strani. Vsaj naši nasprotniki se klanjajo „svobodni misli“ ne kot svobodnjaki, ampak kakor okolu afriških despotov četa sužnjev.

Liberalci ne vedo nikamor naprej. Lete proti steni, ob kateri si bodo razbili glavo. Čutili bodo, da so se spustili v boj proti skali, ki stoji trdno, kakor skale naših gora! Kdor ima ljubezen do ljudstva v svojem srcu, ta mora uvideti, da tako, kot liberalci delajo, ne sme več dalje. Zato pa se zberimo vsi okolu katol.-narodne stranke! Proč od liberalcev, ki s svojo gonjo napravljajo sovraštvo po deželi, ki delajo ljudi sposobne ne za liberalizem, ampak za anarhijo. Liberalci so slepi, ker ne uvidijo, da s svojo

gonjo sami sebi škodujejo, kajti še jedenkrat povdarjam, življenje našega ljudstva je nerazdružno združeno s cerkvijo.

Svobodo hočemo torej sebi, svobodo pa tudi za sužnje liberalnih mogočnejšev, svobodo hočemo, zato pojdemo v vojsko. Pokažimo liberalcem, da mej našim ljudstvom nimajo nič iskati. Ljubezem do liberalcev nam veva vojsko proti njim, vsaj končno nam bodo sami hvaležni, ako jih bomo primorali, da opusté svojo nemoralno gonjo, kajti gorje deželi, ako bi gospodovala nad njo ostudnost, s katero sedaj delajo liberalci. Na papirji z glasovnicami pokažimo liberalcem, kako so bili nespametni.

Liberalci iščejo madežev na posameznih osebah v našem taboru. S tem, da je kdo pristopil h katoliško-narodni stranki, še ni nehal biti človek. Spovednice so odprte tudi pristašem katoliško-narodne stranke in jih pristaši katoliško narodne stranke pridneje obiskujejo, nego liberalci.

Gonja liberalcev proti osebam je skrajno neumna. Ali se tako dela za ljudstvo? Večnost bi prej minula, predno si bomo vse svoje osebne napake našteali.

Po teh načelih pojdemo v volivni boj. Ne gre se za osebe. Ne gre se za Kreka, ne za Šustersiča. Gre se za naše ljudstvo, za načela. Nas ne bo več, naše ljudstvo in tisto dobro, kar se je v njem zasejalo, pa bo ostalo. Bojazen vrzimo proč in borimo se za dobro našega ljudstva, naj pri tem žrtvujemo tudi svoje življenje.

V tem boju mi prihajajo na misel značilne besede, katere je izrekel v sedanjih gonji mož, ki zavzema odlično mesto v javnem življenju.

Vprašal je dr. Tavčar tega moža: »Francelj, ali si res šel mej klerikalce?« In Tavčar je dobil odgovor: »Veš Ti, jaz se držim tistega, kjer mi bo ob zadnji uri boljše in lažje.« In v tem boju se spominjam tudi časa, ko so naši pradedje prihajali po Dnepru proti Dunavu. Tedaj je vodja Slovencev Davorit, na besedo, naj se Slovenci podajo, odgovoril: »Mi smo navajeni zemlje dobivati, ne pa zgubivati, ne udamo se, dokler bo kaj mečev, dokler bo kaj solnca nad nami, dokler bo kaj bojav.« In danes ko prihaja zopet sovražnik našega ljudstva in hoče,

da se mu podamo, zagromimo: »Mi smo navajeni tal pridobivati, ne pa zgubivati. Ne udamo se, dokler bo kaj vesti v nas, dokler bo kaj solnca nad nami, dokler bo kaj moči v nas, da bomo branili svoje ljudstvo.« Nihče naj v tem boju ne ostane doma, kajti kdor bi ostal doma, bil bi izdajalec na svojem domu, na svoji veri, na svojem ljudstvu!

Shod v Trebnjem.

Včeraj zjutraj po prvi sv. maši je bil v Trebnjem shod volivcev katol. narodne stranke. Zbralo se je lepo število mož, ki so mirno in pazljivo poslušali govora kandidata dr. Schweitzerja in dr. Žitnika. Brez ugovora je bila sprejeta kandidatura vseh treh kandidatov kat. nar. stranke.

Shod volivcev v Št. Lovrencu ob Temenici.

V nedeljo popoldne ob 3. uri vršil se je v Št. Lovrencu ob Temenici shod volivcev, katerega so se udeležili volivci v precejšnjem številu. Prišli so tudi liberalci v obilej množini, kakor je bilo videti, z namenom, da bi shod razgnali ali ugovarjali govornikom. Obojega niso znali izvršiti. Okna zborovalnega lokala so hiteli odpirati na stečaj, ker zunaj so imeli očitno pripravljeno „galerijo“ po znanem receptu. Tudi to se jim ni posrečilo in okna so se zaprla. Je pač preveč „vleklo.“ Kot govornika nastopila sta gg. dr. Schweitzer in dr. Žitnik. Prvega so koj pri nastopu sprejeli liberalci z velikanskim krikom, češ, da ga nočejo. Dr. Schweitzer jim je odgovoril, da njihovih glasov ne mara, kar jim je zaprlo usta. Rekel je, da ni prišel prosjačit za glasove, da bo takoj pokazal, kakega prepričanja je, ter bo vsak potem sam lahko sodil, ali naj mu dá glas ali ne, ker s tem, da bi morda svoje prepričanje prikrival, ne mara pridobiti nobenega glasu. Kazal je na to razliko med programom katol.-narodne stranke in liberalnim programom. Osobito je govoril o bojnem kriku „kmet kmeta“ in koliko je ta krik, ki so ga tudi navzoči liberalci silno gnali, pravzaprav vreden, nadalje „o bogastvu“ cerkve in posledicah „delitve“ cerkvenega premoženja itd. Liberalci resnih ugovorov očitno niso imeli, ker so le kričali, govornik jih je pozval, da naj se oglašijo k besedi in potem odgovar-

LISTEK.

Velika burska vojna.

(Priobčil N. N.)

Pod tem naslovom je izdal prošlo leto znameniti angleški pisatelj A. Conan Doyle precej obširen opis burske vojne. (The great Boer war. By A. Conan Doyle.) Pisatelj seveda presoja dogodke s stališča Angleža, ki vidi v tej borbi pravico na strani rojakov, povsod pa daje tudi nedosežnemu pogumu in spretnosti svobodoljubnih Burov zaslužen priznanje.

Ker je Doyle sam obiskal vsa bojišča in na lici mesta vse dogodke, njegovemu spisu ne moremo odrekati neke živahnosti in svežosti, ki mu je le v korist.

V naslednjih vrsticah priobčujemo prosto nekaj zanimivejših poglavij iz te knjige.

1. Kaj so Buri?

Doyle odgovarja: »Vzemi skupino Nizozemcev one vrste, ki so se borili 50 let zoper vso moč Španske včas, ko so bili Španci prva sila na svetu. Primesi jim kri

onih neupogljivih francoskih Hugonotov, ki so se odpovedali domu in bogastvu ter za vedno ostavili domovino za časa, ko se je preklical nantski edikt. Ta zmes mora očitno tvoriti rod, ki se mora prištevati med najtrše in najpogumnejše, ki so kdaj živeli na zemlji. Vzemi to odvažno ljudstvo, uri jih za časa sedem generacij v neprestanem boju z divjaki in divjimi zvermi, v okoliščinah, v katerih noben slabič ne more ostati živ, postavi jih v deželo, da si morejo endi pridobiti izvanredno spretnost v orožju in jahanju, in daj jim teren, ki eminentno služi taktiki lovca, graničarja in jezdeca. Potem naposled omili njih vojaško zmožnost z verskim čutom fatalističnega starega testamenta (sic!) in z živim, neugasljivim domoljubjem. Spoji vse te lastnosti, te nagibe v eno celoto, in pred seboj imaš Bura — najhujšega sovražnika, ki je kdaj zastopil pot Veliki Britaniji. Naša vojaška zgodovina šteje obilo bojev s Francozi, pa Napoleon in ž njim vsi njegovi veterani nas niso tako silno stiskali, kakor ti neizprosni farmerji s svojo ostarelo teologijo in s svojimi nepremerno modernimi risanicami.«

Holandci so se naselili v Južni Afriki leta 1652, torej prav tedaj, ko je na Angleškem stal Oliver Cromwell na višini svoje moči. Pred njim so se začasno na rtu dobrega upanja (Cap of Good Hope) že ustavili Portugizi, a niso imeli postanka. Vleklo jih je za zlatom in šli so dalje. A Nizozemci so se ustavili in zgradili kočé. Revščina, mrav in vihar so jih redili. Od dne do dne so bili mnogoštevilnejši. Prišlo je 800 prognanih Hugonotov, malo število, pa najboljše francoske kri. Roux, Du Toits, Joubert, Killiers in druga francoska imena še dandanašnji značijo najodličnejše burske obitelji. Naseljenci se niso samo zadovoljili s svetom ob obali, vedno bolj so prodirali v deželo. Nastala so mesteca Graaf-Reinet, Swellendam, Wynberg, Stellenbosch i. dr. Leta 1814 je nizozemska kolonija v Južni Afriki pripala Angliji in Buri so postali angleški podaniki.

Angleži trdijo, da so si pridobili deželo popolno po pravici, deloma po vojnem pravu, deloma po pravu kupčije. Prvi razlog ni povsem jase. Napoleon si je osvojil Nizozemsko in ker so se vojskovali Angleži s

Francozi, so si prisvojili tudi del nizozemskih kolonij. Zgodi se, da drug razlog pa so Angleži res plačali leta 1814 razmerno visoko vsoto šest milijonov šterlingov odškodnine za deželo. Burov je bilo v tem času v deželi okoli 40 000. Prišli so kmalu Angleži, leta 1820 okoli 5000 naseljencev, in sedaj se je pričel deloma očit, deloma skrit boj med obema narodoma. Nizozemci so smatrali Angleže za usiljence in še bolj je rasla njih nezadovoljnost, ko so začeli Angleži proti njim ščititi Kalfre, ki so doslej robovali naseljencem.

Bilo je leta 1848. Po vsem angleškem ozemlju so podarili svobodo sužnjem, tudi v Južni Afriki. Ker je pa to dejstvo tako globoko poseglo v življenje Burov, je nastavila angleška vlada precej visoko odškodnino za odpuščene sužnje. A stvar se je izvela tako malomarno, da je vzkipele na mah stari nizozemski uporni duh, ki podira nasip. Upor je bil brezvspešen, a pred Buri so se razprostirale neznane dežele, kamor še ni stopil belokožec, in tje kaj so se napotili. Zapregli so velike vozove, spravili nanje svoje žene in otroke, odgnali črede ter s puško v

jajo, na kar so se zopet pomirili. Na to je dr. Žitnik obširno razpravljaj o delovanju drž. in dež. zbora in osobito o delovanju kat.-narodnih poslancev v obeh zborih. Može so pazljivo poslušali poljudna izvajanja govornika, kateri je pojasnil mnoga gospodarska vprašanja. Ko je govornik, kateremu nihče ni ugovarjal, končal, ni se oglasil nijeden liberalec k besedi, marveč so z zopetnim zatrdilom, da dr. Schweitzerja ne bodejo volili, zapustili zborovanje, ki se je na to zaključilo. Naši moše so se le še bolj utrdili v svojem prepričanju.

Dva shoda v Cirknici.

Dne 8. t. m. sta bila v Cirknici dva shoda. V enem taboru so stali kat. narodnjaki, v drugem pa so klaverno pričakovali rešenja liberalci. Kat. volivcem sta se predstavila kandidata dr. Krek in Fr. Drobnič, od zborovalcev burno pozdravljana. Fr. Drobnič se predstavi kot kmeta, kateremu pa bije srce za slovensko ljudstvo in kat. stvar in za verni narod slovenski hoče zastaviti vse svoje moči. Dr. Krek v kratkem govoru ljudstvu kaže, kje so grobokopi slov. naroda, in kaj je v teh žalostnih razmerah poslančeva dolžnost. Obe kandidaturi sta bili z navdušenjem sprejeti, niti eden ni ugovarjal; in tako bomo tudi volili. Prisotnih je bilo okrog 270 zborovalcev. — Na liberalnem shodu je bilo baje samo nekaj nad 100 zborovalcev, — pač res klaverno! Peter Grasselli iz Ljubljane v črnem fraku, Arko in Ambrožič gosposko prirojena, so prišli Cerkljane tolažiti. Ljudje pa so vprašali, če so to tisti »kmetje«. Obetali so jim menda pečene vrbce, zabeljene z zabavljicami čez klerikalce. Od teh brčkone volivci ne bodo siti, če ne pride še kaj drugega. Liberalni matadorji pa so se tu prepričali, kakšen sad je prineslo tistih poldrugi sto »Rodoljubov«, ki prihajajo vsak teden v Cirknico. Ljudstvo, ti govori, saj imaš bistrejše glavo, nego vsi tvoji — zapeljivci!

Ne Blokah tudi dva shoda.

Na mali Šmaren sta bila na Blokah dva shoda. Enega sta priredila kand. dr. Krek in Fr. Drobnič. Tu se je pokazalo, kako lažnjive so govorice, da Bločani Drobniča ne marajo. Zanj je ogromna večina, proti njemu pa so le tisti, ki bi sami radi bili poslanci. Toda vsak pošten Bločan bo volil Fr. Drobniča, poštenega domačina. Liberalci pa so imeli zbranih samo nekaj petnajst kričarjev, katere vodi sama zagrizenost in — nevoščljivost. — Bločani na noge, da imate poštenjakakmeta za svojega poslanca!

Tavčar v Kostanjevici.

Dr. Tavčar je na shodu v Kostanjevici bruhal ves srd svoj na ketol.-nar. stranko, osobito na duhovnike. Rabil je izraze v svojem govoru, da jih niti ponavljati ne moremo svojim čitateljem, ker bi se zgrazali. Rekel je čit drugim: »Piškavi kaplanski možgani«, »duhovniki v zdravilstvu k večjemu to vedo, kako prihajajo na svet (tu sledi surovost, ki ni, da bi jo zapisali). »Ljubljanski škof daje svoji duhovščini najslabši vzgled«, »prisegajo na spodnja krila«, »žeteli je gladkih cest sladkoginjnim dušnim pastirjem«, »naša malomarna duhovščina«, »brezvestneži« itd. Škof bi moral roki in s srdom v srcu odšli v neznane kraje. Isti čas se je zgodilo, da je poleg očetovega voza pomagal goniti čredo mal deček z bičem v roki, in to je sedanji Pavel Štefan Krüger.

Vseh izseljencev je bilo okoli 6000 do 10.000. Prekoračili so reko Oranje. Del izseljencev je ustanovil par naselbin v sedanji oranjski državi. En del so zajeli Matabeli ter ga uničili. Ostali pa so se začeli boriti s temi bojevitimi zamorci. Burski zgodopisci pripovedujejo, da je bilo samo 145 dobro oboroženih mož, ko so šli v boj. A že tu so pokazali nenavadno bojno spretnost, ki se zna razmeram prilagoditi. Boj se je bil vnel blizu sedanjega mesta Mafekinga. Buri so bili na konjih in oboroženi s puškami, njih nasprotniki s sulicami. Buri so se zaletavali v gosti trumi proti Makabelom in izstrelili puške, potem se pa takoj umaknili, predno so jih sovražniki mogli doseči s sulicami. Ta način vojevanja so uporabljali Buri, dokler niso postrelili četrtno sovražnikov, ki so šli 12.000 mož. (Dalje prib.)

molčati, ko liberalni prvak udi, naj se škapulirji Marijinih družb proč mečejo. Dr. Tavčar se je povselp na tem shodu do naj-surovejših izrazov v zavesti, da se lahko skrije za svojo imuniteto. Pri Tavčarju je na pr. sleparstvo to, ker je dr. Šusteršič dal 2000 gld. iz svojega za to, da je »Gospodarska zveza« kmetom prodajala cenejšo žlindro. Pa tudi strašno bahatega se je pokazal dr. Tavčar v Kostanjevici. Govoril je, da bo vrle Št. Petračane tepel z nadlogami. Dr. Tavčarja pomilujemo, da se more povspeti do takih izbruhov. Ali je deželni denar njegov, da si upa tako govoriti? Prav malo razsodni bi bili kmetje, ako bi volili moše, katere priporoča Tavčar. S tem bi sebi spletli bič in Tavčarju pripomogli do tega, da bi se šutil nad kmeti, kakor kak turški paša. Dr. Tavčar naj ne hvali dneva pred večerom. Volitve so v rokah ljudstva, ne pa v njegovih, in take se utegne zgoditi, da bode njegova ošabnost sedela precej osamljena v dež. zboru in da se uresniči besede, katere so mu ušle na shodu v Kostanjevici. »No, ali naj še glasneje kričim? Moj glas ostane itak glas v pijo čega v puščavi«. Da, tako se zgodi!

Iz ljubljanske okolice.

Zadnjo nedeljo 1. sept. okliče pri nas uradni sluga Jeglič, da bo volitev v šoli, pa kmalo potem dobimo volilne listke, na katerih stoji, da bo volitev pri županu. To se pravi, volilce naravnost begati in se norčevati iz njih. Radovedni smo, kdo da ga je zato pooblastil, ali sam ali pa naš liberalni župan? Da bi se ga ne moglo prijeti, pa pristavi »menda«. S tem bo samo »menda« koga odvrnil, v resnici pa nobenega. Protestujemo zoper tako vmešavanje uradnega sluge. Prosilo se je sicer dvakrat, naj bi bila volitev sredi občine, pa glavarstvo ni hotelo ugoditi naši prošnji, tako, da ima sedaj mnogo volilcev do župana čez dobro uro hoda.

Še prej je rekel isti uradni sluga proti drugemu županu, da bo treba iti v Šiško volit; zopet beganje!

Ko je pa listke raznašal, je rekel isti nekemu možu, naj voli liber. župana Janeza Kušarja. A dobro mu je posvetil, češ, naj ostane uradni sluga, drugo pa njemu nič mari. Kakih 10 naših liberalcev bi rado malo nagajalo, pa nimajo nobenega svojega kandidata, zato se pogovarjajo med seboj in še druge nagovarjajo, naj ostanejo doma ali pa naj volijo Janeza Kušarja. Najbrž bo kušar »enoglasno« voljen!

Pripravljeni smo na vsako tako beganje, kolikor bolj spletke delajo, toliko več nas bo 12. sept. za naša dva dična poslance!

Dr. Ferjančič v Tržiču.

Pretečeni petek je obiskal naš trg liberalni kandidat za deželni zbor dr. Ferjančič. Pričakovali smo kakega shoda, toda bilo je vse mirno. Zjutraj je došel, a po kosilu je zopet odrinil. Obiskal je nekatere pristaše, sklical nekaj liberalcev v bralno društvo in si poiskal agitatorja iz tukajšne predilnice. Kaj je pripovedoval onim 3 ali 4 liberalnim volivcem, ne vemo. Najbrže jim je razlagal svoje »zasluge« za naš trg, katere bi pa moral človek iskati z mikroskopom. Toliko pa vemo, da je žalostno odšel od nas, ker je uvidel ali vsaj moral uvideti, da niso pri nas tla ugodna za njegovo kandidato. Kar je trezno mislečih tržanov — in teh je velika večina — bodo oddali svoje glasove domačemu kandidatu veleč. g. župniku Fr. Špendalu, ki deluje med nami okroglih 30 let in torej najbolj pozna naše razmere in potrebe. Le iz ljubezni do Tržiča in njega prebivalcev in pa ker vidi, da dosedaj še ni Ferjančič prav nič storil za naš trg, se je odločil za kandidato. G. župnika poznajo dobro in vedo ceniti njegove zaslugе vsi tržani, zato pa trdno upamo, da bodo to pokazali 19. t. m. Prepričani smo, da se ne bodo dali vplášiti od par liberalnih zaslepljencev, ter prišli polnoštevilno na volišče in z m a g a m o r a b i t i n a š a.

Volivcem!

Prosimo, na glasovnice imena kandidatov zapisati s polnimi imeni, značaji in naslovi, natančno tako, kakor jih je priobčil »Slovenec«.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. septembra.

Kompromis v češkem veleposestvu.

Z jutrišnjim dnevom se prično glasom poročil z Dunaja nova pogajanja mej obema strankama češkega veleposestva radi kompromisa pri prihodnjih volitvah. Predlog, o katerem pa dosedaj še ni prav nič znane v javnosti, bo izšel iz konservativnih krogov. Krona, kakor pravijo, odobruje poskus fevdalnih veleposestnikov, ker gotovo želi, da se tudi v tej skupini ne vname razpor. Govori se pa, da bo predlog konservativcev tak, da ga bodo popolno brez vsake nevarnosti odobrili ustavoverci, in sicer baje radi tega, ker bi utegnili končno zmagati ustavoverci, če bi dobili le nekaj konservativnih glasov. Prihodnji dnevi bodo pokazali, kako se završe ta važna pogajanja.

Socijalno - demokratiški strankarski shod.

ki je bil prvotno določen na 29. septembra in naslednje dni na Dunaj, je preložen, kakor pravijo, z ozirom na to, ker se v prvi polovici meseca oktobra vrše deželno-zborske volitve na Češkem in ker bi se ga torej ne mogli udeležiti češki sodrugi. Shod se bo vršil po dosedanjih določbah dne 1. novembra.

Italijanska politika

se kaže v zadnjem času v zelo čudni luči. Naš italijanski zaveznik igra v zadevi sv. Jeronimskega zavoda precej čudno ulogo. Najnovejši dogodek v zavodu sv. Jeronima v Rimu namreč zopet priča, da Italija, oziroma garibaldinska politika v Italiji išče prilike, kako bi izzvala spor z našo državo. Od tega spora pričakujejo Garibaldovci, za hrbtom katerih se pač skriva vlada sama, da jim bode uresničen ideal: razširjenje italijanskega kraljestva na avstrijsko Primorje, Dalmacijo in Albanijo ter južne Tirole. To svojo namero menijo doseči z neprestanim hujskanjem v teh pokrajinah, v katerih ima »Italia irredenta« svoje nameščene agente izzivače. Nedavno pa je igral takega vladnega italijanskega agenta sam admiral Palumbo, ki je z italijansko eskadro manevriral pred Visom, ondi, kjer je naš junak Tegelthoff tako nepričakovano porazil italijansko brodovje. Da je Palumbo očitno demonstriral proti Avstriji, to pomeni že njegov pojav v dalmatinskem, torej avstrijskem vodovju. Italija misli na Dalmacijo. To kaže vse, irredenta dviga v dalmatinskih mestih svojo komično glavo in dogodek v hrvatskem zavodu sv. Jeronima v Rimu je v zvezi z iredento v Dalmacijo. Za vso to gnjusno komedijo tiči seveda nek drug sovražnik Slovanstva in krščanstva, ki sika in ščuva ter bi rad izzval krvave boje med narodi. Žalostno ulogo igra danes Italija v politiki. Njeni državniki z nje ljudstvom vred so že padli na tako nizko stopinjo nemorale, da se že ne sramujejo nobenega nečastnega dejanja več. Ti elementje se dajo kot voljno orodje političnim hujškačem porabiti za vse, kar hočejo. Konec vsega pa mora biti tak, da Italija ne pridobi nijedne pedi novega ozemlja, marveč da izgubi še to, kar poseduje, ako bodo poklicani faktorji v naši monarhiji pravočasno in z energično voljo storili potrebne korake.

Ogerski državni zbor

je bil danes slovesno zaključen in razpuščen s cesarjevim prestolnim govorom. Pri tej priliki se časopisje obširneje peča z delovanjem tega zastopa v zadnji legislativni dobi. Minulo zasedanje je bilo najdaljše izmed vseh od leta 1867. Vloženih je bilo v celi dobi 287 interpelacij in 105 predlogov. Zbornica je rešila skupno 207 zakonskih osnov, izmed katerih je 182 že potrjenih, 10 jih pa še čaka potrditve. V celi petletni dobi je bilo 724 rednih sej proti 653 v prejšnji dobi. Ume se, da se je v tej množini sej tudi mnogo govorilo. Mej poslanci so namreč našli 24 takih, ki so imeli nad 100 govorov. Ministerski predsednik Szell je bil kajpada najbolj gostobeseden. Imel je 485 govorov in izgovoril okroglo 2.420.400 besed. Njegovi govori obsegajo 2 debela zvezka po 50 pol. Za Szellom največ govorane je spustil posl. Polonyi, namreč 405, potem pa pride baron Banffy s 342 govori, Košut jih je imel 242, Rakowsky pa 232. Govo-

rilo je skupno 309 poslancev, torej je bilo v sedaj razpuščenem državnem zboru nad 150 poslancev, ki so se celih pet let potegovali za koristi svojih volivcev z zaprtimi ustmi. Odločevala je v tem zastopu skozi celo dobo samo Szell-Banffyjeva mažarsko-liberalno-framasonska klika, ki je v tem času skovala tudi znane cerkveno-politične zakone.

Mac Kinley, žrtev anarhizma.

V soboto nam je naznanil brzjav vest o novem atentatu na prvo glavo v državi. Anarhizem si je izbral tokrat predsednika severoameriških zveznih držav Mac Kinleya. Velik pritisk od strani občinstva v razstavi v Buffalo je dal napadalcu priliko, da je izvršil skoro neopažen nečloveški čin. Napadalec Leon Czolgosz, ki se je izprva izdal za Niemana, je imel nalašč črno obvezano roko, pod obvezo pa skrit samokres, iz katerega je dvakrat ustrelil na predsednika in mu povzročil že znano poškodbo, ki pa po izjavi zdravnikov ne bo smrtonovarna. Druge krogje iz želodca predsedniku se niso mogli ekstrahirati, ker je niso našli. Zdravniki so se neki dogovorili, da jo iščejo s pomočjo Rönthgenovih žarkov. Anarhist napadalec sicer trdi, da ni imel pri tem, glasom anarhističkih nauk »skrajno potrebnem delu«, nikakih pomagacev in anarhisti v Pattersonu so še toliko predrzni, da pravijo, da Czolgosz ni pripadal njihovi zvezi. Kdo jim neki verjame! Pet anarhistov, ki so sumljivi soudeležbe, so že prišli. Središče zaroti je baje v Clevelandu. Soprogo Mac Kinleya, ki je že dalj časa bolna, so na primeren način obvestili o napadu. — Ministerski svet se sestane že danes, da se posvetuje o začasnem nadomestovanju predsednika. Namestoval ga bo brčkone podpredsednik Roosevelt. — Razburjenost vsled napada je mej prebivalstvom umevno splošna. Ljudje, ki so prišli napadnika, so ga hoteli sami obsoditi k linčanju. Zaprl so ga v neko klet, iz katere ga je le s težavo rešila policija. Mac Kinley seveda ni prvi, ki so ga napadli kot predsednika. Dne 14. aprila 1865 je bil ustreljen v gledišču v Washingtonu predsednik Abraham Lincoln, dne 3. julija 1881 pa je padel v istem mestu predsednik James Garfield.

Dopisi.

Planina, 6. sept. Sotrudnik »Slov. Nar.« je bil zopet enkrat slabega humorja in je spustil nekaj neslanih v dežel. Prav za prav njegovi literarni »eksksudati« drugega ne zaslužijo, kakor da z zaničevanjem o njih molčimo, ker so sestavljeni iz samih nerresnic in pretirav. Dajmo samo dve krivi zravnati.

V eni zadnjih števil »Slov. Nar.« se baje očita našemu župniku, da je sv. maše na Planinski gori podražil; poprej so bile po 2 gld. 20 kr., sedaj so pa že poltretji goldinar. Tu se je g. dopisnik, kakor pravi Kranjec, »kar v luftu« zlagal. Gotovo ni še nikdar dal za sv. mašo na Gori, sicer bi vedel, koliko se jemlje. Duhovnik je dobival od nekaj 2 gld. in sedaj ne dobiva enega vinarja več, samo za cerkovnika se zahteva 10 kr. več, to je namesto poprejšnih 20 kr. sedaj 30 kr., to pa zato, ker so pred več leti tatje v cerkev ulomili in vso mašno opravo odnesli, ter mora odtistihmal cerkovnik vselej mašno obleko gori in doli nositi. Vse vkup torej znaša 2 gld. 30 kr. Potemtakem je naš ljubeznjivi prijatelj 20 kr. samovoljno dodal in je tedaj on maše podražil, ne pa župnik.

Ravno tako mu je njegov »spicelj« napačno poročal o izredni milosti, ki jo je letos dosegla imenovana naša božja pot, na katero so vsi pravi Planinci ponosni. Sveti oče papež so podelili velikemu oltarju na Planinski gori za vse čase »privilegij«. Kaj to pomeni, ne bomo dopisniku razlagali, ker tako sam vse bolje ve kot mi drugi. Koliko duš bo vsled tega iz vic rešenih, je samo božjemu usmiljenju znano, tekom let gotovo mnogo. Morda bo marsikdo zdihoval po taki pomoči, ki se sedaj iz nje norčuje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. septembra.

Pozor somišljeniki. Opozarjamo svoje somišljenike, da se morajo z legitimacijami izkazati pred komi-

sijo. Da torej nobeden legitimacije ne pozabi doma. Glasovnic naj volivci ne kažejo nasprotnikom. Ob določeni uri vsi na volišče! Po volitvi naj so naši somišljeniki navzoči, ko se štejejo glasovi in proglasi izid volitve. Za slučajno ožjo volitev mora vsak volivec imeti prejšnjo legitimacijo. Pri ožji volitvi so veljavni le tisti glasovi, ki so oddani za ona dva kandidata, ki sta prišla vožjovolitev. Prosimo, da se nam brzojavno sporoči razmerje glasov v posameznih volivnih krajih, kakor tudi končni izid volitev iz glavnih volivnih krajev. Opozarjamo, da nameravajo nasprotniki zadnja dva dni letati okoli volivcev in jim popisovati glasovnice. Pozor pred liberalnimi manevri! Posnemajte v neumornem delu nasprotnike! Ako vsak naš mož stori svojo dolžnost, zmaga mora biti naša!

Umrl je danes zjutraj v Ljutomeru, kakor se nam brzojavno poroča, tamošnji okr. zdravnik, g. dr. Anton Mihalič. Pogreb bode jutri v torek ob 5. uri popoldne. Umrl dr. Mihalič je bil vrl narodnjak in blag značaj, mož v najlepši dobi. Bil je mej soustanovitelj kat. dijaškega društva »Danica« na Dunaju. Blag spomin vrlému možu, mir in pokoj njegovi duši!

Deželni zbor istrski se snide 14. t. m. ob 11. uri popoldne v Kopru.

Imenovanja. Avskultanti so imenovani pravni praktikanje pri sodišču v Mariboru gg. Ivan Vuk in Arnold Mally, pri sodišču v Celju pa g. Anton Božič.

Kmetijska šola za Gorenjsko. V prihodnjih dneh pride na Gorenjsko konzulent za živinorejo in planinstvo v poljedelškem ministerstvu, gospod Henrik Gierth, da si ogleda posestva, ki so na ponudbo v svrhu ustanovitve kmetijske šole na Gorenjskem, in prouči učni načrt.

Na o. kr. izobraževališču za učitelje v Gorici se bo vršilo vpisovanje: a) za vadniške učence in učenke dne 13; b) za nove in stare gojenke dne 13. in 14. t. m. od 8. do 12. ure zjutraj. Sprejemni izpiti za vadnice bodo 14. in oni novih gojenk, kakor tudi ponavljavne skušnje 16. t. m. ob 8. uri zjutraj. Šolsko leto na vadnicah začne 16. t. m. Prejšnje gojenke naj prijavijo svoj vstop osebno ali pismeno in dopolnijo ravnatelstvu svoje zadnje šolsko spričevalo v rečenih dneh (13. ali 14. t. m.) Po dovršenih skušnjah začne redni poduk na učiteljskem zavodu.

Opomin liberalnemu kandidatu Šetini. Poročali smo svoječasno, da je udarila strela v hišo Karola Požeka, posestnika na Gorenji Lokvici pri Metliki in da so mu zgorela vsa poslopja. Vsa škoda pri poslopih je znašala, kakor so jo precenili od sodišča postavljeni cenivni možje, 5400 K. Pogorelec pa je bil zavarovan pri banki »Slaviji« za svoto 3200 kron. In sedaj se nam poroča: Pretečeni teden je prišel neki zastopnik banke »Slavije« iz Ljubljane. Kakor se pripoveduje, obljubljeval je ženi pogorelčevi — ker je gospodar v Ameriki — da ji bode izplačala banka 1560 K odškodnine, in prinesel seboj že tudi izjavo, katero naj bi podpisala žena, da je zadovoljna s to svoto. Žena seveda ni sprejela te ponudbe in tako jo je pobrisal zastopnik zopet nazaj. Tem povodom vprašamo tudi belokranjskega agenta banke »Slavije« in liberalnega deželnozbornskega kandidata, učitelja Šetino, zakaj on ne skrbi, da bodo dobivali zavarovanci pri banki »Slaviji« vso svoto, za katero so zavarovani, ako je škoda še večja? Ali ne bi bilo to tisočkrat večja dobrota za kmeta, kakor pa vaše obljube, katere kar na cente kmetom ponujate, da bi zlezli v deželni zbor? Odgovorite, gospod Šetina!

Živio osel! »Narod« je strašno hud na dr. Kreka. Na kolodvoru v Škofji Loki je nekdo dr. Kreku zaklical »Živio žlindra!« na kar dr. Krek zavrne: »Živio osel!« »Narod« se radi tega jezi. Umejemo!

Po pravljici utopljen zvon blejskega jezera bodo, kakor se nam poroča iz Bleda, iskali v torek popoldne.

Umrl je v Litiji lekarnar gosp. Jožef Boneš v 53. letu svoje starosti.

Zasedanja porotnega sodišča celjskega, ki bi se moralo pričeti dne 9. septembra, ne bo. Zasedanje je odloženo.

Efektno tombolo s 500 srečkami po 20 vinarjev je dovolilo ministerstvo prostovoljnemu gas. društvu v Gorjah.

Ljubljanske novice. Sestanek davkoplačevalcev št. Peterskega okraja je včeraj sklenil na predlog g. dr. Gregoriča uložiti na mestni svet ulogo, v kateri se pozivlja mestni svet, naj uporabi svoj upliv v to, da se zgradi elektriška železnica tudi preko novega mostu po Rsljevi cesti do južnega kolodvora. — Prizor iz vojašnice. Tukajšnji čevljar Brajar se od pogreba svojega očeta ni o pravem času povrnil nazaj k vojaškim vajam. Dobil je za to 31 dni zapor. Njegovi ženi je pošel denar, vsled tega je naredila kaj odločen sklep. Svoje tri otroke je peljala v pisarno tukajšnjega dopolnilno okrajnega poveljstva št. 17 na Ambroževem trgu. Ondi je vojakom izjavila: »Tu imate otroke, moža ste mi vzeli, pa še za otroke skrbite.« Nato je žena odhitela. Otroci so jokali in govorili se, da so morali vojaki celo pestovati najmlajše 5 mesecev staro dete. Policija je otroke materi pripeljala. — Elektriška železnica. Na Dunajski cesti je pred kavarno Evropa voz Matija Presetnika iz Stožic ubil pri elektriškem vozu štiri stekla. Na Karlovski cesti so fantje železo in kamenje dali na tir, vendar se jim ni posrečilo spraviti elektriški voz s tira. Storičev niso dobili. Na Dunajski cesti je elektriški voz povozil Peter-sovega psa. — Nesreča. Šestletno dekle Marija Jager se je včeraj igralo na Predovičevem dvorišču. Prevrnila se je nanjo truga za pesek in ji zlomila nogo. Prepeljali so jo v bolnico. — Pogreša se 12letna Marija Novak.

Pozor! Marsikaterikrat se pošiljajo reklamacije časnikov vredništvu ali celó osebi vrednikovi. Opozarjamo, da se s tem stvar le zavleče. Prosimo torej, naj se reklamacije in sploh vse, kar zadeva naročbo ali razpošiljanje, naslovlja naravnost na upravništvu »Slovenca«, »Domoljuba« ali »Venca«.

Pozor! Poroča se nam, da liberalci po trebanjskem volivnem okraju trosijo listke z imeni: Bukovec Zupančič in Košak S tem hočejo le zmedo delati, ker prva dva sta liberalca, a g. Košak je odločen pristaš in kandidat katoliško-narodne stranke.

»Slovenski List« pred porotniki.

Zagovor dr. Fran Počeka.

(Konec.)

Kakor hitro se prepričate, g. porotniki, da obtoženec člankov ni čital, morate o ipso zanikati Vam stavljena vprašanja 1—4, in Vam preostaja potem le še premišljevanje glede petega o zanemarjenju dolžne paznosti.

Ker zastopnik zasebnega obtožitelja nekako splošno trdi, da si ni mogoče misliti, da obtoženec ne bi bil čital člankov, opozarjati moram, da si le-ta ne služi kruha z uredništvom, marveč kot uslužbenec »Vzajemne zavarovalnice.« Ni si torej nič lažjega misliti, kakor da se pri njem res dostikrat more prigoditi, da ne čita člankov, ki pridejo v list, torej tudi to govori za resničnost njegovega zagovora. Sicer pa ni samo obtoženi Jakopič tisti, ki člankov vedno ne čita, taki so tudi drugi uredniki, izvzet tudi ni odg. urednik »Slov. Naroda«, glede katerega vem iz lastne skušnje, da se je tudi že ravno tako zagovarjal. Toisto se prigodi naravno tudi urednikom nemških listov.

Ker je to nekaj navadnega, vsakdanjega, ravno zato je bilo potrebno kazensko določilo zaradi zanemarjenja dolžne paznosti. V drugo moram formalno opozarjati, da zakon določuje, da ni dopuščeno obtožbo v vsakem trenutku spreminjati, kakor bi se kateremu poljubilo.

To navajam radi tega, ker se zasebni obtožitelj glasom svoje obtožbe čuti žaljenega le v štirih točkah, prvič ker se mu očita nehonetnost, drugič, ker se mu predbaciva hinavščina, tretjič, ker se nazivlje njegova politika poritika, in četrtič, ker se nazivlje dr. Kveder. Zastopnik obtožiteljev. pa Vam je danes tukaj izčrpal iz obtožbe vsa mogoča in nemogoča razžaljenja. Kakor rečeno, je to nedopustno in se bodem torej v svojem nadaljnjem govoru oziral le na to, s čimur se zasebni obtožitelj po svoji lastni izjavi čuti žaljenega.

Ali je častno družiti se z Wolfom?

Sedaj preidem na stvar samo. Kedor se zakrivi po §. 491 kaz. zak., ostane vendar

le brez kazni, ako po istem kazenskem določilu dokaže resničnost svojih trditev. Zaradi tega je potrebno da si ogledamo, ali je to, kar »Slovenski List« piše, resnično, ali ne. Treba je posamezne članke presojati. Pri prvem članku zadeti moram ob te neprizadete politične stranke. Da bi megg. porotniki napačno ne razumeli, omeniti moram, da je marsikaj za to stranko častno, ali bolje rečeno dopustno, kar je za drugo stranko nedopustno. Če bodem torej o dejanjih strank govoril, ki so nečastna, ne bodem imel pri tem namena, kako stranko razžaliti.

Nam vsem je znana oseba poslanca Wolfa. Vse njegovo stremljenje in ravno tako tudi njegove stranke gre na to, da razširi moč Vsenemštva in da ovira Slovence v svojem razvoju, osobito, da kolikor mogoče krati pravice Slovencev, da bi končno Slovenci zginili s pozorišča. Tako je delovanje poslanca Wolfa, kateri je nam vsem dobro znan, ker je več let bival nedaleč od nas. To delovanje je morda s stališča nemških strank dopustno, ali z našega stališča je nedopustno, je sramotno. Kdor izmejn nas nasprotnika v tem stremljenju tudi le oddaleč podpira, mora se imenovati nepošten človek. To mi bode vsak pritrdil.

Prizor v parlamentu, katerega je povzročila Wolfova stranka proti zaslužnemu našemu poslancu dr. Šusteršiču, Vam je vsem znan. Pri tisti aferi se ni šlo za prav nič drugega, kakor da bi se voditelj ene stranke uničil in da bi se seveda tudi dotična stranka kolikor mogoče oblatila. Za nas Slovence ni imela ta afeta prav nobene koristi, pač pa je služila v to, da so se nam rogali, da so nas poniževali. Znano Vam je, da sta v tej aferi nastopala dva slovenska poslanca, da bi udrihala po g. dr. Šusteršiču, da sta s tem pripomogla našim največjim nasprotnikom slovenski narod zaničevati.

To je po mojih mislih nehonetno in se vsled tega zasebni obtožitelj po prvo inkriminovanem članku ne more čutiti žaljenega.

Opozoriti pa še moram, da se zove v članku stranka nehonetna, ne pa zasebni obtožitelj, torej ima tem manj povoda čutiti se razžaljenega.

Kdo je hinavec?

Preidem na drugo točko. Tukaj se očita zasebnemu obtožitelju, da je postopal hinavsko, ker ni povedal pravega motiva, zakaj da je bil za debato, katero so predlagale nekatere stranke v parlamentu o izjavi nadvojvode Fr. Ferdinanda o verski šoli.

Glede te dolžitve se sklicujem na »Slovenski Narod« sam, kateri je s prva trdil, da je zasebni obtožitelj glasoval za debato, da bi krepkeje ožigosal nastop nemških strank proti udu cesarske hiše in da bi povedal stališče svoje stranke nasproti verski šoli. V svojem govoru v Krškem je pa zasebni obtožitelj vse drugače se izrazil, namreč prilično tako, da mu izjava nadvojvode radi tega ni prijetna, »ker se je tako nekako obstran postavil hiperklerikalizmu.« Po »Slovenskem Narodu« in zasebnem obtožitelju je torej dokazano restisto mišljenje zasebnega obtožitelja, katero se mu očita v tem drugem članku, torej je tudi glede tega drugega vprašanja dognan dokaz resnice.

Gospod zastopnik obtožiteljev pravi, da hinavščina ni čednost. Priznam to tudi jaz. Ali politik mora to lastnost vendar drugače presojati, kakor mi navadni ljudje. Nam vsem je znano, da se v politiki prav mnogo deluje s hinavščino, to je z lastnostjo, ki je odkritosrčnosti nasprotna. V politiki mislim, da se mora vsako zakulisno delovanje imenovati hinavščino.

Iz tega ozira se mi pa čudno zdi, da se politik, kakor je zasebni obtožitelj, čuti razžaljenega, ako se mu očita politična hinavščina v tako skromni obliki, kakor jo imamo pred seboj.

Politika — »poritika«.

K tretji točki omenim, da je besedico poritika — izumil neki tržaški list, ki je, kakor mislim, v taboru liberalne stranke (»Brivec«). Opom. ured.). Čuditi se moram torej, da se ravno ud liberalne stranke čuti po tej besedi žaljenega.

Sicer pa beseda poritika ni nikakor žaljiva. Z isto hoče dopisovalec le priporočeno povedati, da je bila liberalna stranka pri volitvah na Rakeku in Cirknici poražena, kar pa gotovo ni kaj tacega, da bi se moral vodja te poražene stranke čutiti žaljenega.

Ali je »dr. Kveder« razžaljen?

Konečno omenjam še glede besede »Kveder«, da jo je gospod zasebni obtožitelj sam pri nekem shodu (v Postojni) izumil, ko je navzočim dejal, da se mora nastopati na Dunaju ne z rokavicami, marveč s kvedrom. Kako je mogoče, da se sedaj po tej besedi čuti žaljenega, mi je tudi neazumljivo.

Enaka mera.

V obče pa moram še omeniti, da je pač Vam vsem znano, kako pisarijo drugi listi, osobito »Slov. Narod«, kake govore ima dan na dan g. zasebni obtožitelj sam. Trditi moram, da pisava teh novin, da govori g. zasebnega obtožitelja presegaajo vse meje dopustnosti. Da, reči moram, da je to, kar se je postavilo tukaj pod obtožnico, angeljsko petje nasproti pisavi »Slov. Naroda« oziroma govorom zasebnega obtožitelja. Res, čudno je torej, da se more obtožitelj čutiti žaljenega, ker je vendar misliti, da se mož, kakor je zasebni obtožitelj, zaveda svojega nevarnega bojevanja, da on, ki brez vsake mere strelja na nasprotnike, ostane toliko mož, da stoji v boju, kakor tarča, svest si, da bode marsikatera krogla zopet nazaj v njega priletela. V političnem boju morajo se dejanja drugače presojati, kakor v navadnem življenju.

Pred kratkim sodilo je tukajšnje sodišče o neki zasebni obtožbi, da je obč. odbornik drugemu predbacival, da je obč. blagajno oškodoval. Tako predbacivanje bo vsakdo imel za razžaljevo. Ali sodišče je izreklo, da je to, v političnih bojih dopustna kritika. Ta slučaj navajam Vam, da Vam pokažem prakso, katera presoja razžalitve v političnih bojih drugače, kakor v navadnem življenju.

In mislim, da se mora enaka mera povsod rabiti. Ako je dovoljeno zasebnemu obtožitelju žaliti, potem mora biti dovoljeno tudi drugim. Sicer pa, kaj bi rekli o možu, ki je učil druge dan na dan slabosti, ako se pride Vam pritoževati, da mu te slabosti vračajo. Gotovo bodele mu odgovorili, da kakor seje, tako žanje.

Gg. porotniki, ker je torej dokazano, da obtoženi inkriminirani člankov ni čital in ker je drugič dokazano, da je to, kar se v teh člankih zaseb. obtož. očita, resnično, če je tudi v nekoliko strogih besedah povedano, hote na vsak način zanikali prva štiri vprašanja.

Zanikali pa bodele tudi peto vprašanje, ker se prestopka po članku III. štev. 1 in 5, zak. z dne 15. X. 1860 štev. 42. drž. zak. zakrivi le tisti urednik, kateri ni čital članka, ki obsega kaj razžaljevega. Oprostili ga bodele glede tega vprašanja, ker sem Vam dokazal, da v inkriminiranih člankih ni nič razžaljevega in, ako bi bilo kaj razžaljevega, da vendar le resnici odgovarja. Ko bi pa kljub vsemu temu vendar le prišli do tega prepričanja, da se v inkriminiranih člankih obtožitelj žali, bi peto vprašanje potrdili, prva štiri pa zanikali.

Opomnil bi le še, da bi Vaša obsodba gotovo zadela nedolžnega moža, ker si isti, kakor že zgoraj povedano, ne služi kruha z uredništvom, marveč na drug način, da je torej naravno, da je popolnoma po nekrivdi prišel danes na zatožno klop. Ako po vesti sodite, morate ga oprostiti.

Sodba ljubljanskih porotnikov.

Porotniki (načelnik g. Val. Golob) so potrdili prva štiri vprašanja, da je Ivan Jakopič dal natisniti inkriminirane članke, ter se niso ozirali na vprašanje glede zanemarjenja dolžne paznosti, in sodišče je imelo priliko obsoditi Jakopiča glede vseh Tavčarjevih obdolžitvev.

Dr. Tekavčič: »Predlagam, naj se Jakopič obsodi v zapor od 6 mesecev do jednega leta.«

Dr. Poček: »Predlagam najmanjšo kazen z ozirom na to, da Jakopič radi takega pregreška še ni bil kaznovan, z ozirom na njegovo rodbino in z ozirom na to, da je obsodba očitno izšla iz politike.«

Sodišče je Jakopiču prisodilo tri tedne zapore. Uložila se je pritožba ničnosti.

S to obravnavo je bilo zaključeno porotno zasedanje.

Telefonska in brzojavna poročila.

Videm, 9. sept. V Cerkljah vršil se je shod včeraj zjutraj po prvi sveti maši ob pol 8. uri. V šolski sobi zbralo se je 200—300 zavednih katoliško-narodnih volivcev. Govor dr. Šusteršiča bil je sprejet z velikim navdušenjem. Kandidat Dular se je s svojim priprostim nastopom vsem priljubil. Z živahnim odobravanjem se je sprejela njegova kandidatura. Vsa čast vrlim katoliško-narodnim možem cerkljanske župnije — liberalci se ne upa med nje! V Kostanjevici je bil shod napovedan ob pol 12. uri popoldne. Na prostornem hodniku župnišča zbralo se je nad sto volivcev, mej njimi več liberalcev. Govor dr. Šusteršiča napravil je globok utis. — Mnogi, popred zapeljani so sprevideli resnico. Ko je prišlo do glasovanja, je jedini Dular iz Sv. Križa glasoval proti svojemu imenskemu bratu — drugi so vsi glasovali za katol.-narodnega kandidata.

V Št. Jerneju bil je shod napovedan ob 3. uri popoldne v gostilni vrlega župana g. Poljanca. Zbralo se je okoli 300 zavednih katol.-nar. mož in par liberalcev in sicer Majzelj in Zorko od Bele Cerkve in Bučar Polde iz Št. Jerneja. Shod se je zvršil sijajno in ta sijaj mu je dala zares impozantna katoliška in stanovska zavednost naših mož. Liberalci so skušali delati s početka zgago — a dvignil se je tak vihar naših mož, da bi bil Polde gotovo moral pobirati svojega rojstva kosti, če ne bi bil dr. Šusteršič ljudstva pomiril. Potem so se liberalci iz strahu dostojno vedli. Nad poldrugo uro trajajoča izvajanja drž. poslanca dr. Šusteršiča sprejela so se z nepopisnim navdušenjem. Majzelj je hotel za dr. Šusteršičem govoriti — a ljudstvo ga ni hotelo poslušati, akoravno je dr. Šusteršič zanj prosil posluha. „Ne, tega ne poslušamo, njemu itak nič ne verjamemo“ tako je grmelo po dvorani — in Majzelj jo je hitro odkuril. Ko je še mej gromovitim odobravanjem kratko in jedrnatosp. Dular razvil svoj program — se je njegova kandidatura navdušeno enoglasno sprejela in le počasi se je množica zavednih mož začela razhajati. Št. Jernej je za liberalce zgubljena postojanka, tako kakor Cerklje!

Dunaj, 9. sept. (C. B.) Cesar je izrazil brzojavno sočutje povodom napada na Mac Kinleya.

Split, 9. septembra. Romarji iz Dalmacije, vračajoči se s Trsata, ogorčeni vsled nedostojnega obnašanja zaderskih Lahonov, sklenili so pri bodočih volitvah delati samo za one kandidate, ki bodo obljubili, da ne pojdejo na deželnozborsko zborovanje, dokler bo dalmatinski deželni zbor v Zadru.

Zader, 9. sept. Občina je zabranila, da se izkrcajo iz parobroda oni hrvaški romarji, vrnivši se s Trsata, ki so imeli na klobukih hrvaške znake. Romarje je fakinaža ometavala z blatom. Mej Hrvati vlada veliko razburjenje.

Zader, 9. septembra. Radi napada Lahonov na Hrvate se utegne proglasiti izjemno stanje.

Zagreb, 9. septembra. Odličnih 40 meščanov je včeraj sklicalo shod v meščansko streljarno, da se zavzame za hrvatski kolegij v Rimu. Zbralo se je na tisoče naroda, predsedoval gospod Gnezda. Dr. Mazura dokazal pravico Hrvatov do zavoda, predlagal zahvalo cesarju, papežu in hrvatskemu episkopatu za otvoritev kolegija. Kumičić je govoril o hrvatski misli in predlagal zahvalo dr. Pazmanu. Dr. Harambašić govoril o slogi hrvatske opozicije. Zastopniki opozicije so šli k vladi, da se potegne za hrvatski kolegij. Vsi govori in resolucije so bile navdušeno sprejete. Shod je trajal poldrugo uro v lepem redu, a mej velikim navdušenjem. (Obširneje poročilo objavimo jutri. Op. ured.)

Olomuo, 9. sept. Nemškega protestnega shoda se je udeležilo do 5000 oseb, mej temi poslanci in mestna zastopstva.

Praga, 9. sept. Državnozborna volitev namestu dr. Kaizla se vrši 21. oktobra.

Budimpešta, 9. sept. (C. B.) Cesar je s prestolnim govorom zaključil državno-zborsko legislativno dobo.

Frankobrod ob M., 9. sept. Bivšega ministra dr. Miquela je po noči zadela kap. Hči ga je našla mrtvega v postelji.

Rim, 9. sept. Italijanski minister za vnanje posle. Prinetti, je odgovoril na noto grofa Goluchovskega, da hoče počakati izid obravnave pred sodiščem, predno italijanska vlada ukrene glede zavoda sv. Jeronima.

Pariz, 9. sept. Poskusi Santos Dumonta z novim zrakoplovom so bili precej ugodni. Zrakoplov je plul dobro proti vetru in bilo je mogoče obračati ga na vse strani. Poskusi se nadaljujejo.

London, 9. sept. Napadnik na predsednika Mac Kinleya je fantast, ki misli, da je služil anarhiji. Glede hudo delstva je malomaren in le vprašuje, če je Kinley mrtev.

London, 9. sept. Iz New Yorka se poroča, da se zdravniki boje, da Mac Kinley bodoče noči ne bo preстал. Ako bo Mac Kinley ozdravel, zahvaliti se bo imel svoji krepki naravi in da se je doslej vedno ogibal alkoholičnih pijač.

Washington, 9. sept. Iz Willenst. d na otoku Curaçao dohaja poročilo, da venezuelsko brodovje bombardira mesto Riohacha na severnem obrežju Kolumbije.

Umrli so:

5. septembra. Marija Arčan, usmiljenka, 32 let, Radeckega cesta, 11 letika.
6. septembra. Marija Ovjač, delavca žena, 64 let, Ulice na Grad 8, plućnica. — Marija Bernik, zasebnica, 51 let, Cerkvene ulice 3, srčna hiba.
7. septembra. Fran Müller, vratar, 69 let, Marije Terezije cesta 11, kap. — Stanko Svetel, čuvaja sin, 5 mesecev, Ulice na Grad 15, akutni črevesni in želodčni katar.

Zitne cene

dné 7. septembra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-02	do 8-03
„ „ pomlad 1902	8-48	8-49
Rž za jesen	7-05	7-07
„ „ pomlad 1902	7-34	7-35
Koruzza za september-oktober	5-38	7-40
„ „ maj-junij 1902	5-39	5-40
Oves za jesen	6-86	6-87
„ „ pomlad 1902	7-19	7-20

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.

#	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrar	Nebo	Padačina v 24 urah
7	9 zveč.	738-4	13-4	sl. jvzh.	oblačno	
7	7. jut.	739-1	12-2	sl. jvzh.	oblač.	0-6
8	2. popol.	739-2	16-1	brezvetr.	„	
8	9 zveč.	739-4	14-4	sl. szah.	oblačno	
9	7. jut.	738-6	13-9	sl. vzjvzh.	oblač.	0-0
9	2. popol.	738-2	17-2	sl. jvzh.	„	

Srednja temperatura sobote 14-3°, normale: 16-0°.
Srednja temperatura nedelje 14-2°, normale: 15-9°.

Grozdje na prodaj!

Nad sto kvintalov grozdja samo iz vinograda, ki leži proti solncu, se prodá. Grozdje je lepo in zdravo. Kdor si želi dobre kapljice, naj se oglasi od 9. do 17. t m. pri posestniku **Antonu Rešeta**, Planina nad Vipavo št. 80. 881 2-1

— D u n a j s k a b o r z a . —

Dne 9. septembra.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nakup in prodaja vsaakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri tvebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulaniina izvršitev naročil na borzi.		Manjarnična delniška družba „M E R C U R“ l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.		Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarh, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti na loženih glavnic.	
--	--	---	--	---	--

Učiteljica

sprejme na hrano in stanovanje dve deklici, oziroma dva dečka iz boljše hiše. Na željo poučuje tudi klavir doma. 857 2-2

Naslov pové upravništvo »Slovenca«.

Napise in slikanje grbov obrtnih in trgovskih znakov na steklo, les in kositar oskrbuje in umetno izvršuje v lastni delavnici tvrdka **BRATA EBERL v Ljubljani** Franciskan-ske ulice. 228 18 11-2

Vnanja naročila proti povzetju.

Postranski zaslužek,

trajan in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe **prve** vrste. 413 20
Ponudbe pod „1.798“, Gradec, poste restante.

Na prodaj je
v Ljubljani, Prešernove ulice
prodajalnica št. 16
s stanovanjem vred.
Več se izve prav tam. 861 3-2

Št. 731.

Pričetek šolskega leta namestnih ljudskih šolah.

Na mestnih ljudskih šolah v Ljubljani in sicer:

Na I., II. in III. mestni deški 5 razrednici, na mestni nemški deški 5 razrednici, na vnanjih dekliških šolah pri ss. Uršulinkah, na mestni nemški dekliški 8 razrednici in na mestni dvorazrednici na Barju, začne se šolsko leto 1901/1902

v torek, dné 17. septembra 1901,

s klicanjem sv. Duha. Za vpisovanje bivših in sprejemanje novih učencev in učenk je do-ločen **16 september t. l.** Na mestni slovenski dekliški 8 razrednici pri sv. Jakobu se vrši vpisovanje učenk **28. in 29. septembra**, slovesna otvoritev šole se izvrši **1. oktobra**, redni šolski pouk pa začne **2. oktobra**.

Vpisalo in sprejemalo se bode za I. mestno deško petrazrednico v šolskem poslopju v Komenskega ulicah; za II. mestno deško petrazrednico v šolskem poslopju na Cojzovi cesti, za III. mestno deško petrazrednico v šolskem poslopju na Erjavčevi cesti, na mestni slovenski dekliški osemrazrednici v šolskem poslopju na sv. Jakoba trgu, za vnanje dekliške šole pri ss. Uršulinkah v uršulinskem samostanu, za mestno nemško deško 5 razrednico in za mestno nemško dekliško šestrazrednico v šolskem poslopju na Erjavčevi cesti ter za mestno dvoraz-rednico na Barju v šolskem poslopju na Karolinski zemlji.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, smejo se sprejemati v mestne šole le z dovolje-njem c. kr. mestnega šolskega sveta.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani dné 4. septembra 1901

Naznanilo.

Na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani se prične šolsko leto 1901/2 s slovesno službo božjo

dné 18. septembra 1901.

Na novo vstopajoči učenci se bodo vpisovali: v I. razred dné 15. septembra od 9.—12. ure, v ostale razrede dné 16. septembra od 9.—12. ure.

Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je javiti dné 17. septembra dopoldne.

Natančnejša pojasnila se nahajajo v razglasilu v šolskem poslopju.

Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta od dné 28. avgusta 1894. l., št. 2354, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Crnomlju, Kranju, Novem mestu, Radovljici in ozemlju c. kr. okraj. sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori na tukajšnji gimnaziji spreje-mati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta

Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije,

V Ljubljani, dné 4. septembra 1901.

Zaloga šivalnih strojev

JAN. JAX

471 25-19
v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 17.

Zastopnik
izvrsnih „Dürkopp“- in
„Waffenrad“-koles.

Nakup in prodaja vsaakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri tvebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulaniina izvršitev naročil na borzi.		Manjarnična delniška družba „M E R C U R“ l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.		Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarh, potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti na loženih glavnic.	
--	--	---	--	---	--